

Żydzi Górcy to jedna z wielu grup etnicznych, która zamieszkuje Azerbejdżan. Obecnie Żydzi Górcy w Azerbejdżanie zgromadzeni są głównie w trzech lokalizacjach: w Baku, Oghuz i wsi Qirmizi Qasaba. Baku, stolica Azerbejdżanu to miasto bardzo zróżnicowane etnicznie. Poza Azerami i innymi mniejszościami muzułmańskimi jak Lezginini, Tałysze i prawosławnymi jak Rosjanie mieszkają tam również przedstawiciele innych gałęzi żydowskich: Żydzi Aszkenazyjscy oraz Gruzińscy, z którymi Żydzi Górcy wspólnie obchodzą święta żydowskie oraz organizują życie wspólnoty żydowskiej. Oghuz wcześniej znane jako żydowsko-ormiańska osada Wartaszen to miasto, w którym z kolei Żydzi Górcy żyją pośród chrześcijańskich Udynów, a wcześniej również Ormian. Unikatowym miejscem jest natomiast wieś Qirmizi Qasaba zamieszkała w 99% przez Żydów Górczych. Wieś nazywana *Kaukaskim Jeruzalem* znajduje się przy miejscowości Quba, zamieszkałej w większości przez Azerów oraz wiosce Qusar zdominowanej przez Lezginów. W Azerbejdżanie występują również i inne miejsca, w których mieszkają Żydzi Górcy, natomiast zamieszkuje ich tam bardzo niewielu (Gandza, Rejon İsmayıllı). Dodatkowo diaspora Żydów Górczych znajduje się jeszcze w takich państwach jak: Rosja (Dagestan, Kabardo-Bałkaria, Czeczenia), Stany Zjednoczone, Kanada, Austria, Niemcy i Izrael. Wyjątkowość żydowskiej społeczności z Kaukazu polega przede wszystkim na specyfice jej kultury, tradycji oraz zwyczajów, na które przez wiele lat oddziaływały bliskie interakcje z poszczególnymi grupami etnicznymi. Dyskusje dotyczące miejsca Żydów Górczych w wieloetnicznym Azerbejdżanie oraz specyfiki ich kultury dotyczą wielu aspektów ich współczesnej sytuacji, ale także ich przeszłości. Interesujące są również więzi, jakie wspólnota żydowska w Azerbejdżanie utrzymuje z Izraelem poprzez migrantów z Azerbejdżanu mieszkających w tym państwie oraz rolę, jaką odgrywają w specjalnych kontaktach między Azerbejdżanem a Izraelem. Stosunki między dwoma państwami określa się jako strategiczne partnerstwo. Przy czym Azerbejdżan definiuje się jako państwo wielokulturowe, pozbawione zjawiska antysemityzmu. Izrael poza Turcją stał się najważniejszym partnerem dla Azerbejdżanu, czego skutkiem są coraz częściej pojawiające się na ulicach obok flag tureckich izraelskie flagi. Celem projektu jest analiza współczesnych przemian kultury azerbejdżańskich Żydów Górczych dokonujących się poprzez interakcje społeczne z innymi grupami etnicznymi w wieloetnicznym systemie społecznym w Azerbejdżanie oraz z Żydami Górczymi mieszkającymi w Izraelu. Problematyka Żydów Górczych była już tematem badań dla historyków, językoznawców, politologów, kulturoznawców, oraz etnografów. Pomimo faktu, że istnieje kilka publikacji naukowych dotyczących Żydów Górczych z Azerbejdżanu, wciąż istnieje wiele kwestii, które nie zostały dostatecznie wyjaśnione w stosunku do badań tej grupy etnicznej. Brakuje szczegółowej analizy interakcji społecznych między Żydami Górczymi a poszczególnymi grupami etnicznymi w Azerbejdżanie. Do tego czasu kwestia skomplikowanej tożsamości żydowskiej społeczności, odnosiła się do relacji z muzułmańskimi grupami etnicznymi głównie Tatami. W moim projekcie biorę pod uwagę regiony zamieszkałe nie tylko przez ludność muzułmańską, ale i chrześcijańską oraz inne gałęzie żydowskie. Dodatkowo należy przyjrzeć się nowym współczesnym zjawiskom jak globalizacja, która ułatwia kontakt ze wspólnotą z Izraelu przez świat wirtualny. Istotnym jest tutaj również zwrócenie uwagi na przypadek wsi Qirmizi Qasaba, w której większość pustych posiadłości należy do migrantów w Rosji i Izraelu, którzy pomimo długoletniego zamieszkania za granicą co roku wracają do żydowskiej wioski na okres wakacyjny i wybrane żydowskie święta, często wspomagając finansowo swoich krewnych. Podstawowy materiał badawczy będą stanowić a) wywiady w Azerbejdżanie w takich miejscach jak Qirmizi Qasaba, Oghuz, Baku oraz w diasporze poza jego granicami w Izraelu z przedstawicielami lokalnych władz, z członkami organizacji działających na rzecz Żydów Górczych, z osobami duchownymi (rabini), oraz z badaczami tej problematyki z Azerbejdżanu b) dane zastane: dokumenty, artykuły naukowe i publicystyczne oraz wybrane monografie; materiały wizualne: zdjęcia, filmy i muzyka. c) notatki z obserwacji życia codziennego, celebracji świąt i uroczystości, relacji społeczne, formalne/niefORMALNE więzi, tworzonych sieci, krajobrazu pamięci społecznej d) wirtualne społeczności (portale społecznościowe, platformy, fora). Efekty badań zostaną opublikowane w 2 tekstach naukowych w wysoko punktowanych czasopiśmie zagranicznych oraz w postaci referatów na 3 konferencjach naukowych, jednej w kraju dwóch zagranicznych. Dodatkowo powstanie podcast na temat przeprowadzonych badań i charakterystyki grupy etnicznej.